

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Шкарівського опорного
ліцею-гімназії
від 24 червня 2022 № 62

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Шкарівського опорного ліцею-гімназії
Білоцерківської міської ради
Київської області

СХВАЛЕНО
Протокол засідання педагогічної ради
Шкарівського опорного ліцею-гімназії
25.05.2022 №14

I. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАКЛАД ОСВІТИ

Шкарівський опорний ліцей-гімназія Білоцерківської міської ради Київської області у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепцією «Нова українська школа», Положенням про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти, іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Білоцерківської міської ради, іншими нормативно-правовими актами, Статутом.

Місія Шкарівського опорного ліцею-гімназії: виховання відкритих, суспільно активних людей, які володіють необхідними уміннями і компетенціями для подальшого навчання та реалізації в кар'єрі.

Метою освітньої діяльності Шкарівського опорного ліцею-гімназії є забезпечення реалізації права громадян на здобуття повної загальної середньої освіти в обсязі державних стандартів; всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності (Закон України «Про освіту»). Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування **ключових компетентностей.**

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення Шкарівського опорного ліцею-гімназії є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. Заклад використовує також інші засоби:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд, демократичні цінності;
 - надає учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
 - забезпечує підсилення вивчення української мови, математики, географії за рахунок збільшення годин інваріативної складової;
 - надає учням можливості вибору профілю навчання (української філології, технологічного), темпу засвоєння навчального матеріалу;
 - сучасна матеріально-технічна база опорного закладу сприяє ефективному формуванню інформаційних компетентностей учнів, оригінальній організації навчальної діяльності, інтеграції навчальної та позанавчальної діяльності;
 - мережа гуртків, спортивних секцій, які працюють на базі опорного закладу, забезпечує різносторонній розвиток ліцеїстів;
 - участь ліцею в різних проектах, програмах сприяє розвитку учнів, їх соціалізації.
- Освітні програми, які реалізуються в закладі, спрямовані на:
- формування у здобувачів освіти сучасної наукової картини світу;
 - виховання працьовитості, екологічної грамотності;
 - розвиток у вихованців національної самосвідомості;
 - формування людини та громадянина, які прагнуть вдосконалювання та перетворення суспільства;

- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення завдань формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в сучасному суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

У ліцеї створені та функціонують: предметні методичні об'єднання, творчі групи, соціально-психологічна служба. Ефективному управлінню якості освітньої діяльності в Шкарівському опорному ліцеї-гімназії сприяють система ІСУО та програма «КУРС «Школа»».

Шкарівський опорний ліцей-гімназія працює на засадах «педагогіки партнерства» як однієї із важливих ідей Нової української школи, складовими якої є поняття «педагогічна взаємодія», «педагогічна взаємодія педагогів закладу освіти і батьків».

В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія між педагогом, дитиною і батьками, які мають бути об'єднані спільними цілями та прагненнями, добровільними та зацікавленими односторонніми, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Шкарівський опорний ліцей-гімназія ініціює нову, глибшу залученість родини до побудови освітньо-професійної траєкторії дитини, прагне допомагати батькам здобувати спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей. Діалог і багатостороння комунікація між дітьми, педагогами та батьками змінює односторонню авторитарну комунікацію «педагог» – «дитина» на багатовекторне спілкування і співпрацю.

Освітній процес у опорному закладі освіти організовується відповідно до Законів України «Про освіту», «Повну загальну середню освіту», інших актів законодавства та спрямовується на виявлення та розвиток здібностей та обдарувань особистості, її індивідуальних здібностей, досягнення результатів навчання, прогресу в розвитку, зокрема формування і застосування відповідних компетентностей, визначених державними стандартами. На кожному рівні повної загальної середньої освіти освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту» заклад загальної середньої освіти здійснює освітній процес згідно із освітніми і навчальними програмами трьох ступенів освіти: I ступінь – початкова освіта; II ступінь – базова середня освіта; III ступінь – профільна середня освіта. Призначення кожного ступеня навчання визначається у відповідних освітніх програмах.

Відповідно до статті 10 розділу III Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітній процес у опорному закладі освіти організовується за такими циклами:

- перший цикл початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);
- другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання);
- перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний (5-6 роки навчання);
- другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-9 роки навчання);
- перший цикл профільної середньої освіти - профільно-адаптаційний (10 рік навчання);
- другий цикл профільної середньої освіти - профільний (11-12 роки навчання).

Кількість класів у Шкарівській опорній ліцей-гімназії – 21, кількість учнів – 533.

Мова навчання – українська.

Шкарівський опорний ліцей-гімназія працює у режимі «повного дня» п'ятиденного навчального тижня. Навчальні заняття розпочинаються о 9 год 00 хв. і закінчуються о 15 год 15 хв. Тривалість уроків: у 1-х класах – 35 хвилин; у 2-4 класах – 40 хвилин; у 5-11 класах – 45 хвилин.

Режим роботи закладу регламентується розкладом, який включає навчальні заняття, самопідготовку, позаурочну діяльність відповідно до вимог чинного законодавства.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (дія норми призупинена на час воєнного стану в Україні). Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Факультативні, індивідуальні та групові заняття проводяться після основних занять з обов'язковою перервою за окремим розкладом.

Для учнів 1-4-х класів Шкарівського опорного ліцею створюються групи подовженого дня, робота яких організовується відповідно до Порядку створення груп продовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти (затверджений наказом МОН України від 24.06.2018 р. № 677)

Загальна кількість навчального часу визначена Законом України «Про повну загальну середню освіту» і становить не менше 175 робочих днів (не діє на час воєнного стану).

Освітня програма Шкарівського опорного ліцею-гімназії - наскрізна освітня програма, розроблена на 2022 - 2024 роки відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р); Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688) (у 1-4 класах); Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 (для 5 класів 2022/2023 н.р., 5-6 класів 2023/2024 н.р.), Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 (для 6-9,10-11 у 2022/23 н.р. та для 7-9,10-11 у 2023/2024 н.р.).

Мета освітньої програми: опис процедури досягнення здобувачами освіти модулів навчання, передбачених у відповідному Державному стандарті загальної середньої освіти.

Освітня програма Шкарівського опорного ліцею-гімназії окреслює підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державними стандартами початкової, базової та повної загальної середньої освіти. Освітня програма визначає загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором, які подані в рамках навчального плану, а також логічну послідовність їх вивчення.

Інтернет-адреса постійного розміщення освітньої програми

<https://shkarivkalicey.wixsite.com/shkarivka/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0>

Структура навчального року та режим роботи Шкарівського опорного ліцею-гімназії

Розпочинається 2022/2023 навчальний рік 1 вересня святом - День знань (окремо по класах з дотриманням правил безпеки) - і закінчується не пізніше 1 липня. Відповідно до статті 10 розділу III Закону України "Про повну загальну середню освіту" та Статуту навчальні заняття будуть організовані за семестровою системою. Канікули попередньо визначені у такі терміни:

осінні канікули: 24.10 - 30.10.2022;

зимові канікули: 24.12.2022 - 15.01.2023;

весняні: 25.03 - 02.04.2023.

I семестр - 01.09 - 23.12.2022;

II семестр - 16.01.2023 - 31.05.2023;

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюватиметься згідно Критеріїв оцінювання за I семестр (період з 1 вересня по 24 грудня 2022 року), за II семестр (період з 09 січня по 31 травня 2023 року) і навчальний рік.

Навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, основної і старшої школи та святом Останнього дзвоника – 31 травня 2023 року. Відповідно до діючого законодавства перелік предметів для проведення державної підсумкової атестації для учнів початкової, основної та старшої школи, форму та терміни проведення Міністерством освіти і науки України буде затверджено додатково.

Вручення документів про освіту для випускників 9 та 11 класів відбудеться у червні місяці 2023 року. З урахування місцевих особливостей, кліматичних умов, санепідемситуації можуть змінюватись структура навчального року та графік канікул.

II. РІВНІ ОСВІТИ. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ

Рівні освіти	<p>Початкова освіта тривалістю чотири роки. Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.</p> <p>Базова середня освіта тривалістю п'ять років (Державний стандарт 2018 року). Метою базової середньої освіти є створення умов для досягнення випускниками базової школи очікуваних результатів: знань, умінь, навичок, компетенцій і компетентностей, визначених особистісними, сімейними, громадськими, державними потребами і можливостями учня середнього шкільного віку, індивідуальними особливостями його розвитку і стану здоров'я, продовження навчання в профільній школі.</p>
---------------------	---

Базова середня освіта (НУШ, Державний стандарт 2020 року).

Метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості;

забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;

дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;

становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;

формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;

утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;

формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;

плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

Профільна середня освіта (академічне спрямування) тривалістю два роки. **Метою повної загальної середньої освіти** є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності.

Документи про рівень освіти	<p>Свідоцтво про початкову освіту – після завершення початкової школи.</p> <p>Свідоцтво про базову середню освіту – після завершення навчання у ЗЗСО II ступеня.</p> <p>Свідоцтво про повну загальну середню освіту – після завершення навчання ЗЗСО III ступеня.</p>
Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою	<p>Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.</p> <p>Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.</p> <p>Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.</p> <p>Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової, базової та профільної середньої освіти за інших умов.</p>
III. НОРМАТИВНА БАЗА. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВАНТАЖЕННЯ	
Перший цикл початкової освіти адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання) 1-2 класи	<p>Навчання передбачає оволодіння особою сукупністю компетентностей, які визначені Державним стандартом початкової освіти, затвердженим Постановою КМУ № 87 від 21.02.2018 р. (зі змінами від 24.07.2019 року № 688), відповідно до типової освітньої програми (Типова освітня програма (О.Я.Савченко), <i>накази Міністерства освіти і науки «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» (№ 268 від 21.03.2018, № 1272 від 08.10.2019 року)</i>). Обсяг навчального навантаження складає:</p> <p style="padding-left: 40px;">для учнів 1-х класів – 805 годин/навчальний рік, для учнів 2-х класів - 875 годин/навчальний рік.</p> <p>Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (таблиця 1.1).</p>

<p>Другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання)</p> <p>3-4 класи</p>	<p>Навчання передбачає оволодіння особою сукупністю компетентностей, які визначені Державним стандартом початкової освіти, затвердженого Постановою КМУ № 87 від 21.02.2018 р. (зі змінами від 24.07.2019 року № 688), відповідно до Типової освітньої програми (О.Я.Савченко), <i>накази Міністерства освіти і науки №1461 від №27.12.2018 року, № 1273 від 08.10.2019 року</i> «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»</p> <p>Обсяг навчального навантаження складає: для учнів 3-их класів – 910 годин/навчальний рік, для учнів 4-их класів – 910 годин/навчальний рік.</p> <p>Обсяг навчального навантаження на 1-4 класів складає 3500 год./рік.</p>																																																																																																																																																																																																																	
<p>Перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний (5-6 роки навчання)</p>	<p>Навчання передбачає оволодіння особою сукупністю компетентностей, які визначені державним стандартом базової середньої освіти, затвердженого Постановою КМУ № 898 від 30 вересня 2020 р., відповідно до Типової освітньої програми (наказ МОН України від 19.02.2021 р. № 235 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»).</p> <p>Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6-х класів з українською мовою навчання складає 2275 годин/навчальний рік:</p> <ul style="list-style-type: none"> – для 5-х класів – 1085 годин/навчальний рік, – для 6-х класів – 1190 годин/навчальний рік. 																																																																																																																																																																																																																	
<p>5 класи 2022/2023 н.р. 5-6 класи 2023/2024 н.р.</p>	<p style="text-align: right;">Таблиця 1</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Назва освітньої галузі</th> <th rowspan="2">Навчальне навантаження</th> <th colspan="3">5 клас</th> <th colspan="3">6 клас</th> </tr> <tr> <th>Рекомендоване*</th> <th>Мінімальне*</th> <th>Максимальне*</th> <th>Рекомендоване*</th> <th>Мінімальне*</th> <th>Максимальне*</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">Мовно-літературна **</td> <td>На тиждень</td> <td>11</td> <td>10</td> <td>13</td> <td>11</td> <td>10</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>385</td> <td>350</td> <td>455</td> <td>385</td> <td>350</td> <td>455</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Математична</td> <td>На тиждень</td> <td>5</td> <td>4</td> <td>6</td> <td>5</td> <td>4</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>175</td> <td>140</td> <td>210</td> <td>175</td> <td>140</td> <td>210</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Природнича</td> <td>На тиждень</td> <td>2</td> <td>1,5</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>2</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>70</td> <td>52,5</td> <td>105</td> <td>140</td> <td>70</td> <td>175</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Соціальна і здоров'я-збережувальна</td> <td>На тиждень</td> <td>1,5</td> <td>1</td> <td>3</td> <td>1,5</td> <td>1</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>52,5</td> <td>35</td> <td>105</td> <td>52,5</td> <td>35</td> <td>105</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Громадянська та історична</td> <td>На тиждень</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>2</td> <td>1,5</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>35</td> <td>35</td> <td>70</td> <td>70</td> <td>52,5</td> <td>105</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Технологічна</td> <td>На тиждень</td> <td>2</td> <td>1</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>1</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>70</td> <td>35</td> <td>105</td> <td>70</td> <td>35</td> <td>105</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Інформатична</td> <td>На тиждень</td> <td>1,5</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>1,5</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>52,5</td> <td>35</td> <td>70</td> <td>52,5</td> <td>35</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Мистецька</td> <td>На тиждень</td> <td>2</td> <td>1</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>1</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>70</td> <td>35</td> <td>105</td> <td>70</td> <td>35</td> <td>105</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Фізична культура***</td> <td>На тиждень</td> <td>3</td> <td>3</td> <td>3</td> <td>3</td> <td>3</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>105</td> <td>105</td> <td>105</td> <td>105</td> <td>105</td> <td>105</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Усього</td> <td>На тиждень</td> <td>29</td> <td></td> <td></td> <td>32</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>1015</td> <td></td> <td></td> <td>1120</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять</td> <td>На тиждень</td> <td>2</td> <td></td> <td></td> <td>2</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>70</td> <td></td> <td></td> <td>70</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)</td> <td>На тиждень</td> <td>31</td> <td></td> <td></td> <td>34</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>1085</td> <td></td> <td></td> <td>1190</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Гранично допустиме навантаження учнів****</td> <td>На тиждень</td> <td>28</td> <td></td> <td></td> <td>31</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>На рік</td> <td>80</td> <td>9</td> <td></td> <td>085</td> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас			Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*	Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*	Мовно-літературна **	На тиждень	11	10	13	11	10	13	На рік	385	350	455	385	350	455	Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	6	На рік	175	140	210	175	140	210	Природнича	На тиждень	2	1,5	3	4	2	5	На рік	70	52,5	105	140	70	175	Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105	Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	2	1,5	3	На рік	35	35	70	70	52,5	105	Технологічна	На тиждень	2	1	3	2	1	3	На рік	70	35	105	70	35	105	Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2	На рік	52,5	35	70	52,5	35	70	Мистецька	На тиждень	2	1	3	2	1	3	На рік	70	35	105	70	35	105	Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3	3	3	На рік	105	105	105	105	105	105	Усього	На тиждень	29			32			На рік	1015			1120			Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2			2			На рік	70			70			Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31			34			На рік	1085			1190			Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28			31			На рік	80	9		085	1	
Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження			5 клас			6 клас																																																																																																																																																																																																											
		Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*	Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*																																																																																																																																																																																																											
Мовно-літературна **	На тиждень	11	10	13	11	10	13																																																																																																																																																																																																											
	На рік	385	350	455	385	350	455																																																																																																																																																																																																											
Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	6																																																																																																																																																																																																											
	На рік	175	140	210	175	140	210																																																																																																																																																																																																											
Природнича	На тиждень	2	1,5	3	4	2	5																																																																																																																																																																																																											
	На рік	70	52,5	105	140	70	175																																																																																																																																																																																																											
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3																																																																																																																																																																																																											
	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105																																																																																																																																																																																																											
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	2	1,5	3																																																																																																																																																																																																											
	На рік	35	35	70	70	52,5	105																																																																																																																																																																																																											
Технологічна	На тиждень	2	1	3	2	1	3																																																																																																																																																																																																											
	На рік	70	35	105	70	35	105																																																																																																																																																																																																											
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2																																																																																																																																																																																																											
	На рік	52,5	35	70	52,5	35	70																																																																																																																																																																																																											
Мистецька	На тиждень	2	1	3	2	1	3																																																																																																																																																																																																											
	На рік	70	35	105	70	35	105																																																																																																																																																																																																											
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3	3	3																																																																																																																																																																																																											
	На рік	105	105	105	105	105	105																																																																																																																																																																																																											
Усього	На тиждень	29			32																																																																																																																																																																																																													
	На рік	1015			1120																																																																																																																																																																																																													
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2			2																																																																																																																																																																																																													
	На рік	70			70																																																																																																																																																																																																													
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31			34																																																																																																																																																																																																													
	На рік	1085			1190																																																																																																																																																																																																													
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28			31																																																																																																																																																																																																													
	На рік	80	9		085	1																																																																																																																																																																																																												

<p>6-9 класи 2022/2023 н.р. 7-9 класи 2023/2024 н.р.</p>	<p>Навчання передбачає оволодіння особою сукупністю компетентностей, які визначені державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого Постановою КМУ № 1392 від 23 листопада 2011р. відповідно до Типової освітньої програми (наказ МОН України від 20.04.2018р. № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»).</p> <p>Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів складає 5845 годин/навчальний рік:</p> <ul style="list-style-type: none"> - для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, - для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, - для 8-ого класу – 1207,5 годин/навчальний рік, - для 9-ого класу – 1260 годин/навчальний рік.
<p>10 – 11 класи</p>	<p>Навчання передбачає оволодіння особою сукупністю компетентностей, які визначені державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого Постановою КМУ № 1392 від 23 листопада 2011р. відповідно до Типової освітньої програми (наказ МОН України від 20.04.2018р. № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»), з вивченням на профільному рівні української мови</p> <p>Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік:</p> <ul style="list-style-type: none"> - для 10-х класів -1330 годин/навчальний рік; - для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік. <p>Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані III ступеня (таблиця 3).</p>
<p>1-4 класи із інклюзивним навчанням</p>	<p>Адаптовані програми для учнів на інклюзивному навчанні сформовані на основі Типових освітніх програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Типової освітньої програми для 1-2 класів (О.Я.Савченко), накази Міністерства освіти і науки «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» (№ 268 від 21.03.2018, № 1272 від 08.10.2019 року); - Типової освітньої програми для 3-4 класів (О.Я.Савченко), накази Міністерства освіти і науки №1461 від №27.12.2018 року, № 1273 від 08.10.2019 року «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти».
<p>5а клас з інклюзивним навчанням 2022/2023 н.р.</p>	<p>Адаптовані програми для учнів на інклюзивному навчанні сформовані на основі Типової освітньої програми (наказ МОН України від 19.02.2021 р. № 235 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»).</p>

<p>ба клас з інклюзивним навчанням 2022/2023 н.р.</p>	<p>Адаптовані програми для учнів на інклюзивному навчанні сформовані на основі Типової освітньої програми (наказ МОН України від 20.04.2018р. № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»).</p>
<p>Індивідуальна форма навчання (педагогічний патронаж) 4а</p>	<p>Навчальні плани реалізують освітню програму закладу і складені відповідно до Типової освітньої програми для 3-4 класів (О.Я.Савченко), накази Міністерства освіти і науки №1461 від №27.12.2018 року, № 1273 від 08.10.2019 року «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти».</p>
<p>IV. ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ, ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ</p>	
<p>Форми здобуття освіти</p>	<p>Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту» у закладі освіти використовуються такі форми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інституційна: <i>денна з інклюзивним навчанням; дистанційна</i> (вводиться за умов карантинних обмежень і передбачає використання технологій дистанційного навчання); - індивідуальна: <i>педагогічний патронаж, сімейна (домашня), екстернат.</i>
<p>Форми організації освітнього процесу</p>	<p>Форми проведення навчальних занять залежать від їх теми (змісту) та мети, вікових особливостей здобувачів освіти. Форми організації освітнього процесу уточнюються та розширюються у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.</p> <p>Основними формами організації освітнього процесу, які використовуються у закладі, є різні типи уроків, що передбачають формування компетентностей; розвиток компетентностей; перевірку та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекцію основних компетентностей; комбінований урок.</p> <p>З метою утримання інтересу учнів до навчальних предметів, навчальних курсів учителі організовують освітню діяльність школярів і в нестандартній формі, для якої характерна оригінальна подача матеріалу, зайнятість учнів не тільки при підготовці, але і в проведенні самих уроків, занять через різні форми колективної і групової, індивідуальної роботи, що допомагає їм учитись в атмосфері творчого пошуку.</p> <p>На етапі формування компетентностей учителі використовують віртуальні екскурсії (умовне «відвідування» визначних місць, огляд експонатів різних музеїв, виставок за допомогою мультимедійних ресурсів, Інтернету, уроки –подорожі (учні сидять за партами і одночасно подорожують за допомогою вказівок і порад учителя, відчуваючи себе мандрівниками-дослідниками, першовідкривачами, вченими науковцями, які вирішують важливу проблему, самі роблять висновки, підсумки-узагальнення), інтегровані уроки (це уроки інтегрованих зв'язків декількох предметів, вони дають можливість сформувати і яскравіше уявити навколишні взаємозв'язки і явища), уроки– кейси (з використанням необхідної сукупності матеріалу, взятого з різних</p>

предметів з метою формування цілісної картини про явище чи об'єкт, який вивчається), уроки-взаємонавчання (учитель детально з демонстраціями пояснює матеріал, потім другий раз пояснює за допомогою опорних таблиць і конспектів, третій раз пояснює швидко, потім організовується групова робота над новим матеріалом з метою засвоєння його на уроці, в ході якої учень-консультант навчає учнів групи, приймає залік й оцінює).

На етапі розвитку компетентностей – уроки-аукціони (пропонується список запитань, які повинні бути «продані» на «аукціоні» і на які всі учні мають знати відповіді, бажачі «покупці» відповідають на запитання, відповідь можна уточнити, розширити, поглибити, коли запитання повністю «куплене», ведучий називає другого «продавця» і так поки всі запитання не будуть з'ясовані), уроки-практикуми (учні працюють у парах або індивідуально за інструкцією або алгоритмом, що запропоновані вчителем (виміри на місцевості, робота зі схемами, ознайомлення із приладами й механізмами, проведення дослідів і спостережень тощо), навчально-практичні заняття неекспериментального характеру (на яких учні самостійно, але за спрямовувального керівництва й періодичного контролю вчителя, виконують певні види робіт, що передбачають набуття вмій і навичок навчально-пізнавальної діяльності, а також розширення, поглиблення й узагальнення знань і формування наукового світогляду учнів через розв'язування задач, роботу з літературою), уроки-ділові ігри (на таких уроках визначаються конкретні проблеми з теми, що вивчається. Вирішення цих проблем мають запропонувати учні – учасники гри, виконуючи свої ролі), конференції (відбувається ознайомлення з новою інформацією за рахунок спілкування з різними інформаційними джерелами, обміну думками), дебати (різновид дискусії. Дебати дають змогу продемонструвати знання, поділитися досвідом, ідеями. Використання цієї форми дискусії має на меті навчити учнів висловлювати свої погляди спокійно, у товариській атмосфері. Учасники дебатів повинні вміти подати аргументи «за» і «проти» обговорюваної ідеї, переконати опонентів у правильності своєї позиції за допомогою чіпкої логіки), дослідження (це така навчальна форма, в якій домінує дослідницький метод вивчення матеріалу, що забезпечує виховання творчої особистості, розвиток творчих задатків учнів, вчить їх мислити, здобувати знання самостійно й застосовувати їх на практиці), уроки - захисти проєктів (робота над проєктом передбачає самостійну практично-дослідницьку і послідовно-логічну діяльність учня (групи учнів) над зарані визначеною темою чи проблемою. Працюючи над проєктом, учні вчать знаходити власний шлях розв'язання поставленої задачі, користуватися різними джерелами інформації, аналізувати отриману інформацію, відбирати найкорисніше, що допоможе вирішити проблему).

На етапі перевірки та оцінювання досягнення компетентностей – уроки-заліки (це форма перевірки досягнень учнів з вивченої теми чи

розділу курсу навчального предмета за переліком питань, що охоплюють основний зміст розділу (закони, теорії, ідеї, алгоритми), та диференційованими завданнями практичного й теоретичного характеру), практичні та лабораторні заняття (безпосередньо пов'язані з навчальним експериментом, дослідями, виконанням домашніх експериментальних завдань, розв'язуванням задач з використанням спостережень та дослідів), уроки-змагання (квести).

На етапі корекції основних компетентностей – турніри (в 2 класах створюються групи учнів, які одержують неоднакові завдання. Консультанти готують слабших учнів, працюють з ними, ерудити роблять повідомлення на запропоновані теми, аналітики розв'язують задачі, готуються також карточки-завдання), уроки-семінари (основними елементами даного уроку є оволодіння учнями знаннями певної теми, підготовка реферативних повідомлень з конкретних питань та підготовка дискусійних запитань до аудиторії), диспути (передбачають розгляд, дослідження, дискусію учнів на уроці навколо конкретної проблемної ситуації певної теми з метою правильного її вирішення), оглядові консультації (форма навчання, у процесі якої учень отримує відповіді на конкретні запитання або пояснення складних для самостійного осмислення проблем, можуть бути індивідуальними або **груповими**).

Такий підхід в реалізації освітньої програми зумовлений необхідністю формування компетентностей через діяльнісну спрямованість навчання, яка передбачає включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Повернути учням інтерес до шкільних предметів, зробити навчання цікавим, посилити бажання учитися – головні завдання нашої школи. На нашу думку, сприяти вирішенню поставлених перед освітою завдань мають інноваційні технології навчання.

Упровадження **нетрадиційних педагогічних технологій** суттєво змінило освітньо-розвиваючий процес, що дозволяє вирішувати багато проблем розвивального, особистісно-орієнтованого навчання, диференціації, гуманізації, формування індивідуальної освітньої перспективи учнів.

Використання комп'ютерних технологій у нашій школі не тільки допомагає організувати навчальний процес з використанням ігрових методів, але й отримати більший зворотний зв'язок.

Засоби мультимедіа дозволяють забезпечити найкращу, в порівнянні з іншими технічними засобами навчання, реалізацію принципу наочності, більшою мірою сприяють зміцненню знань і на практичних заняттях – умінь. Крім того, засобів мультимедіа відводиться завдання забезпечення ефективної підтримки ігрових форм уроку, активного діалогу «учень-комп'ютер».

Використання ресурсів і послуг Інтернету значно розширює можливості і вчителя і учня в усіх видах діяльності.

	<p>Проектна діяльність також є методом активізації навчально-пізнавальної активності. Цьому сприяє висока самостійність учнів у процесі підготовки проекту. Учитель, який виступає координатором, лише спрямовуючи діяльність учня, який досліджує обрану тему, збирає найповнішу інформацію про неї, систематизує, отримані дані і представляє їх, використовуючи різні технічні засоби, в тому числі, і сучасні комп'ютерні технології.</p> <p>Технології, які об'єднуються назвою «Портфоліо учня», сприяють формуванню необхідних навичок рефлексії, тобто самостереженню, роздумів. «Портфоліо учня» – інструмент самооцінки власного пізнавального, творчої праці, рефлексії його власної діяльності.</p> <p>Метод інтеграції, який сприяє формуванню міжпредметних понять, визначає характер міжпредметних зв'язків за фактором часу (попередні зв'язки, перспективні, синхронні), дозволяє здійснювати міжпредметну координацію змісту навчального матеріалу з метою його оптимізації (усунення дублювання, різночитання, хронологічної неузгодженості). Даний метод дозволяє адаптувати зміст навчальних програм до можливостей конкретних учнів, створює сприятливі умови для розвитку особистості кожного учня, формування позитивної мотивації навчання, адекватності самооцінки, максимально можливої успішності навчання.</p> <p>Інноваційні методи у викладанні – це нові методи спілкування з учнями, позиція ділового співробітництва з ними і долучення їх до нинішніх проблем. Інноваційні методи - це методи, що дозволяють учням самоствердитися. А самоствердження - це шлях до правильного вибору своєї професії.</p>
V. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ. МОНІТОРИНГ	
<p>Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти 1-4 класи, 6-11 класи</p>	<p><i>Згідно статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту»</i> основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.</p> <p><i>Контроль і оцінювання навчальних досягнень у початковій школі</i> здійснюються на суб'єкт- суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.</p> <p>Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному</p>

виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1–2-х класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 3- х- 4 - класах - підлягають поточним та підсумковим оцінюваннями.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 6-11 класів здійснюється за 12 бальною шкалою.

Змістом вимог до оцінювання є виявлення, вимірювання та оцінювання навчальних досягнень учнів, які структуровані у навчальних програмах, за предметами.

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

I початковий рівень, коли у результаті вивчення навчального матеріалу учень:

називає об'єкт вивчення (правило, вираз, формули, геометричну фігуру, символ тощо), але тільки в тому випадку, коли цей об'єкт (його зображення, опис, характеристика) запропонована йому безпосередньо; за допомогою вчителя виконує елементарні завдання.

II середній рівень, коли учень повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним у процесі навчання, здатний розв'язувати завдання за зразком.

III достатній рівень, коли учень самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє виконувати певні операції, загальна методика і послідовність (алгоритм) яких йому знайомі, але зміст та умови виконання змінені.

IV високий рівень, коли учень здатний самостійно орієнтуватися в нових для нього ситуаціях, складати план дій і виконувати його, пропонувати нові, невідомі йому раніше розв'язання, тобто його діяльність має дослідницький характер.

Кожен наступний рівень вимог включає вимоги до попереднього, а також додає нові.

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове,

	фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тестування, та інші).
<p>Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти (5-6 класи НУШ)</p>	<p>В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізнати поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.</p> <p>За рішенням педагогічної ради може здійснюватись проміжне оцінювання результатів навчання з окремих предметів / інтегрованих курсів.</p> <p>У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у Додатку 1.</p> <p style="text-align: center;">Підсумкове оцінювання</p> <p>Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.</p> <p>Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці.</p> <p>Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки враховується динаміка особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.</p> <p>Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.</p> <p>Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у</p>

класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти **ключові компетентності та наскрізні вміння** й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими **категоріями критеріїв**:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання ліцей застосовує Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (Додаток 2).

Заклад загальної середньої освіти може здійснювати підсумкове та, у разі застосування, проміжне, оцінювання результатів навчання за рівневою, 12-бальною або за власною шкалою оцінювання, затвердженою рішенням педагогічної ради, – за умови затвердження правил переведення до системи (шкали) оцінювання, визначеної законодавством. Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти у першому семестрі 5-го класу підсумкове (у разі застосування, проміжне) оцінювання результатів навчання учнів здійснюється за рівневою шкалою, а його результати позначаються словами або

	<p>відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі). Вимоги до критеріїв та шкал оцінювання (Додаток 3)</p>
<p>Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей)</p>	<p>Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) здійснюється відповідно до Порядку проведення моніторингу якості освіти в Шкарівському опорному ліцеї-гімназії (затверджено наказом від 24.06.2022р. № 66) за такими напрямками:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналіз результатів державної підсумкової атестації: - у 4 та 9 класах (державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти здійснюється лише з метою моніторингу); - аналіз результатів ДПА та ЗНО в 11 класах. - аналіз результатів контрольних робіт у 5-11 класів (згідно плану, графіка); - аналіз успішності учнів у 3-11 класах за I семестр та за рік. - аналіз результативності участі учнів школи у олімпіадах, конкурсах, змаганнях різних рівнів. <p>Результати моніторингу представляються на засіданнях педагогічної ради</p>
<p>VI. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ (РЕАЛІЗАЦІЯ НАСКРІЗНИХ ЛІНІЙ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ)</p>	
<p>Ключові компетентності (стаття 12 Закону України «Про освіту»)</p>	<p>Освітній процес у закладі спрямований на формування у випускника школи ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вільне володіння державною мовою; – здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; – математична компетентність; – компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; – інноваційність; – екологічна компетентність; – інформаційно-комунікаційна компетентність; – навчання впродовж життя; – громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; – культурна компетентність; – підприємливість та фінансова грамотність; – інші компетентності, передбачені стандартом освіти. <p>Усі вищезазначені компетентності важливі та взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти.</p> <p>Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читання з розумінням, - уміння висловлювати власну думку усно і письмово, - критичне та системне мислення, - здатність логічно обґрунтовувати позицію,

	<ul style="list-style-type: none"> - творчість, - ініціативність, - вміння конструктивно керувати емоціями, - оцінювати ризики, - приймати рішення, - розв'язувати проблеми, - здатність співпрацювати з іншими людьми
Корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами	Навчання осіб з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей, згідно рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначаються за освітніми галузями через навчальні предмети:

Рівень освіти	Освітня галузь	Навчальний предмет
Початкова освіта	Мовно-літературна	Українська мова Читання/літературне читання Англійська мова
	Математична	Математика
	Природнича, громадянська й історична, соціальна	Я досліджую світ Природознавство Я у світі Навчасьмося разом
	Технологічна, інформатична	Дизайн і технології Трудове навчання Інформатика
	Мистецька	Мистецтво Музичне мистецтво Образотворче мистецтво
	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я Фізична культура Хореографія
Базова середня освіта (Державний стандарт 2018 р.)	Мови і літератури	Українська мова Українська література Англійська мова Зарубіжна література
	Суспільствознавство	Історія України Всесвітня історія Основи рпавознавства
	Мистецтво	Мистецтво Музичне мистецтво Образотворче мистецтво
	Математика	Математика Алгебра Геометрія
	Природознавство	Природознавство Біологія Географія Фізика Хімія

	Технології	Трудове навчання Інформатика
	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я Фізична культура
Базова середня освіта (Державний стандарт 2020 р.)	Мовно-літературна	Українська мова Українська література Англійська мова Зарубіжна література
	Математична	Математика Алгебра Геометрія
	Природнича	«Пізнаємо природу» Біологія Географія Фізика Хімія
	Соціальна і здоров'язбережувальна	«Здоров'я, безпека та добробут» «Культура добросусідства»
	Громадянська та історична	«Досліджуємо історію і суспільство» Історія України Всесвітня історія Громадянська освіта Правознавство Історія: Україна і світ
	Технологічна	STEM Робототехніка Технології
	Інформатична	Інформатика
	Мистецька	Мистецтво
	Фізична культура	Фізична культура
Профільна середня освіта	Мови і літератури	Українська мова Українська література Англійська мова Зарубіжна література
	Суспільствознавство	Історія України Всесвітня історія Громадянська освіта
	Мистецтво	Мистецтво
	Математика	Алгебра Геометрія
	Природознавство	Біологія Екологія Географія Фізика Астрономія Хімія
	Технології	Інформатика Технології
	Здоров'я і фізична культура	Фізична культура Захист України

Початкова освіта

Зміст освітньої програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України,

дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми будуть використовуватись внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Базова середня освіта (Державний стандарт 2020 року)

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначено на основі компетентнісного підходу.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння:

здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних та художніх текстів, медіатекстів тощо;

здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та

використовувати для комунікації в усній та письмовій формі, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;

відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як мови взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає вміння:

здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії;

здобувати і опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;

відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою;

відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації;

3) математична компетентність, що передбачає здатність розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності;

5) інноваційність, що передбачає здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає впевнене, критичне і відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях, дотримуючись принципів академічної доброчесності;

8) навчання впродовж життя, що передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самостійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію;

виявлення поваги до інших, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва;

11) підприємливість і фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.

Основою формування ключових компетентностей є особистісні якості, особистий, соціальний, культурний і навчальний досвід учнів; їх потреби та інтереси, які мотивують до навчання; знання, уміння та ставлення, що формуються в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях.

Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння:

1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;

2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, добросовісне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;

6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;

7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовувати себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

8) оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;

9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів складаються з таких компонентів:

групи результатів навчання учнів, що охоплюють споріднені загальні результати;

спільні для всіх рівнів загальної середньої освіти загальні результати навчання учнів, через які реалізується компетентнісний потенціал галузі;

конкретні результати навчання учнів, що визначають їх навчальний прогрес за освітніми циклами;

орієнтири для оцінювання, на основі яких визначається рівень досягнення учнями результатів навчання на завершення відповідного циклу.

Обов'язкові результати навчання учнів позначено індексами, в яких:

скорочений буквений запис означає освітню галузь, до якої належить обов'язковий результат навчання;

цифра на початку індексу вказує на порядковий номер року навчання (класу), на завершення якого очікується досягнення результату навчання;

перша цифра після буквеного запису до крапки означає номер групи результатів навчання;

цифра після крапки означає номер загального результату навчання;

наступна цифра означає номер конкретного результату навчання;

остання цифра означає номер орієнтира для оцінювання відповідного навчального результату.

Метою мовно-літературної освітньої галузі є розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), здатні спілкуватися мовами корінних народів і національних меншин, іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з українською мовою навчання) передбачають, що учень:

взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;

сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, та використовує інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку;

висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами у письмовій формі, зокрема інтерпретуючи інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних); у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому просторі, дотримується норм літературної мови;

досліджує індивідуальне мовлення, використовує мову для власної мовної творчості, спостерігає за мовними та літературними явищами, аналізує їх.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта) передбачають, що учень:

сприймає усну інформацію та письмові тексти іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування;

взаємодіє з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу засобами іноземної мови;

надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення іноземною мовою.

Метою математичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі; розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості; розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з математичної освітньої галузі передбачають, що учень:

досліджує проблемні ситуації та виокремлює проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;

моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії, плани дій для розв'язання проблем;
критично оцінює процес і результат розв'язання проблем;
розвиває математичне мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіє математичною мовою.

Метою природничої освітньої галузі є формування особистості учня, який знає та розуміє основні закономірності живої і неживої природи, володіє певними вміннями її дослідження, виявляє допитливість, на основі здобутих знань і пізнавального досвіду усвідомлює цілісність природничо-наукової картини світу, здатен оцінити вплив природничих наук, техніки і технологій на сталий розвиток суспільства та можливі наслідки людської діяльності у природі, відповідально взаємодіє з навколишнім природним середовищем.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з природничої освітньої галузі передбачають, що учень:

пізнає світ природи засобами наукового дослідження;
опрацьовує, систематизує та представляє інформацію природничого змісту;
усвідомлює закономірності природи, роль природничих наук і техніки в житті людини;
відповідально поводить себе для забезпечення сталого розвитку суспільства;
розвиває власне наукове мислення, набуває досвіду розв'язання проблем природничого змісту (індивідуально та у співпраці з іншими особами).

Метою технологічної освітньої галузі є реалізація творчого потенціалу учня, формування критичного та технічного мислення, готовності до зміни навколишнього природного середовища без заподіяння йому шкоди засобами сучасних технологій і дизайну, здатності до підприємливості та інноваційної діяльності, партнерської взаємодії, використання техніки і технологій для задоволення власних потреб, культурного та національного самовираження.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з технологічної освітньої галузі передбачають, що учень:

формулює ідею та втілює задум у готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності;
творчо застосовує традиційні і сучасні технології;
ефективно використовує техніку, технології та матеріали без заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу;
турбується про власний побут, задоволення власних потреб та потреб інших осіб.

Метою інформатичної освітньої галузі є розвиток особистості учня, здатного використовувати цифрові інструменти і технології для розв'язання проблем, розвитку, творчого самовираження, забезпечення власного і суспільного добробуту, критично мислити, безпечно та відповідально діяти в інформаційному суспільстві.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з інформатичної освітньої галузі передбачають, що учень:

знаходить, аналізує, перетворює, узагальнює, систематизує та подає дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем;
створює інформаційні продукти і програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці з іншими особами за допомогою цифрових пристроїв чи без них;

усвідомлено використовує інформаційні та комунікаційні технології і цифрові інструменти для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології;

усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього природного середовища, дотримується етичних, культурних і правових норм інформаційної взаємодії.

Метою соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі є розвиток особистості учня, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, спрямованої на збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, дбає про безпеку, виявляє підприємливість та професійну зорієнтованість для забезпечення власного і суспільного добробуту.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів із соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі передбачають, що учень:

турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становить загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;

визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;

усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;

виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між глобальними, загальноукраїнськими і локальними процесами; формування ідентичності громадянина України, його активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права та нетерпимості до корупції.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з громадянської та історичної освітньої галузі передбачають, що учень:

мислить історико-хронологічно, орієнтується в історичному часі, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тривалість у житті суспільства;

мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища;

мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання;

мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їх інтерпретації;

усвідомлює власну гідність, реалізує власні права і свободи, поважає права і гідність інших осіб, виявляє толерантність, протидіє проявам дискримінації;

дотримується демократичних принципів, конструктивно взаємодіє з іншими особами, спільнотами закладу освіти, місцевою громадою і суспільством, долучається до розв'язання локальних, загальнонаціональних і глобальних проблем, усвідомлює необхідність

утвердження верховенства права і дотримання правових норм для забезпечення сталого розвитку суспільства.

Метою мистецької освітньої галузі є цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мистецької освітньої передбачають, що учень:

пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва;

формує художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;

пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект;

використовує інформаційне середовище у власній творчості і художній комунікації.

Метою освітньої галузі фізичної культури є гармонійний фізичний розвиток особистості учня, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнів до занять фізичною культурою і спортом.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з освітньої галузі фізичної культури передбачають, що учень:

формує власну психічну та соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання;

систематично займається фізичною культурою, володіє технікою фізичних вправ;

усвідомлює значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

Базова середня та профільна середня освіта (Державний стандарт 2018 року)

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Ключові компетентності	Компоненти
Спілкування державною (і рідною - у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.

	<p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
<p>Спілкування іноземними мовами</p>	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іноземні тексти.</p>
<p>Математична компетентність</p>	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
<p>Основні компетентності у природничих науках і технологіях</p>	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на</p>

	природу
Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за</p>

	<p>спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Опис моделі випускника Шкарівського опорного ліцею-гімназії

Випускник Шкарівського опорного ліцею-гімназії:

- **особистість** – цілісна, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- **патріот** – з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;
- **інноватор** – здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Освітній процес у закладі спрямований на формування у випускника школи **ключових компетентностей**, необхідних для успішної життєдіяльності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність; інші компетентності, передбачені стандартами освіти (стаття 12 Закону України «Про освіту»).

Усі вищезазначені компетентності важливі та взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читати і розуміти прочитане, висловлювати думку усно і письмово, критично мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, здатність співпрацювати в команді та з іншими людьми (стаття 12 Закону України «Про освіту»).

VII. ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Шкарівському опорному ліцеї-гімназії (затверджено наказом від 24.06.2022 р.)	
На рівні закладу розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє судити про те, наскільки ефективно реалізується освітня програма. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є :	
Кадрове забезпечення освітньої діяльності	Освітній процес у ліцеї у 2022/2023 навчальному році забезпечує 44 педагогічні працівники. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – протягом року
Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності	Наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін – 2 рази на рік
Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності	Шкільні кабінети, класні кімнати, спортзал, бібліотека, їдальня, наявність інтернету – 2 рази на рік

Якість проведення навчальних занять	Проводиться вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль – за потребою
Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей)	<p>Вивчається рівень навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, з української мови – 1 раз на рік, циклу предметів – за потребою, застосовуються різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов’язковою складовою навчальної програми з предмета, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру; - річне – в кінці року; - державна підсумкова атестація – в кінці навчального року; - зовнішнє незалежне оцінювання – в кінці навчального року; - результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року; - участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року; - інтелектуальних випробуваннях – протягом навчального року; - моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти (соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників – 1 раз на рік); - продовження навчання (аналіз вступу у ЗВО України та за її межами – 1 раз на рік). <p>Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» результатами навчання є знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати.</p> <p>Результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання (стаття 12 Закону України «Про освіту»).</p> <p>Державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти здійснюється з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти.</p>
<p>Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти школи є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в школі; • контроль за виконанням освітньої програми та навчальних планів, якістю знань, умінь і навичок учнів, розроблення рекомендацій щодо їх поліпшення; • створення комфортних умов для гармонійного розвитку успішної дитини; • моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища школи; • створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників. 	

VIII. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБГРУНТУВАННЯ.

Документом, який реалізує освітню програму Шкарівського опорного ліцею-гімназії є навчальний план, що складений на основі державних стандартів та Типових освітніх програм.

Зміст навчального плану є механізмом реалізації змісту освіти та одним із засобів формування моделі випускника кожного ступеня навчання. Починаючи з початкової школи, в закладі освіти функціонує система факультативів та гуртків, яка дозволяє зробити освітній простір єдиним і таким, що тісно пов'язує різні вікові етапи в навчанні різних дисциплін. Мета та завдання базового навчання полягає у створенні освітнього простору для здійснення самовизначення учнів основної школи до вибору профілю подальшого навчання. Допрофільне навчання у 8, 9 класах має стати етапом «академічної мобільності» випускників основної школи, готовності до свідомого вибору профілю навчання у школі III ступеня. Зміст базової і повної середньої освіти створює передумови для всебічного розвитку особистості і визначається на засадах науковості і систематичності знань, їх значущості для соціального становлення людини.

Основна школа забезпечує базову загальну середню освіту, що разом із початковою є фундаментом загальноосвітньої підготовки, формує в учнів готовність до вибору і реалізації шляхів подальшого здобуття освіти. Зміст освіти на цьому ступені є єдиним для всіх учнів. У старшій школі навчання є профільним. При формуванні змісту допрофільної освіти та варіативної складової навчального було максимально враховано освітні потреби учнів і батьків, що впливають з результатів анкетування, опитування, моніторингу навченості та природніх задатків здобувачів освіти.

Базові навчальні предмети, що становлять інваріантну складову змісту середньої освіти, є обов'язковими і вивчатимуться на рівні державного стандарту на всіх профілях. Профільні загальноосвітні предмети – це той цикл предметів, який реалізуватиме цілі, завдання і зміст кожного конкретного профілю. Профільно вивчатимуться такі предмети, відповідно до профілів: українська філологія – українська мова, а за рахунок годин варіативної складової - збільшено кількість годин на вивчення англійської мови, математики. Враховуючи кадрове, навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення, запити учнів 10-11 класів як вибірково-обов'язкові предмети здобувачі освіти вивчатимуть інформатику, мистецтво та технології. З метою врахування індивідуальних освітніх потреб та інтересів школярів, діагностування прогалин у знаннях учнів, організації роботи зі здібними та обдарованими учнями, підготовкою учнів до ЗНО проводяться індивідуальні та групові заняття з різних дисциплін.

Відповідно до навчального плану педагогічні працівники ЗЗСО самостійно добирають програми, підручники, навчальні посібники, що мають гриф Міністерства освіти і науки України, а також науково-методичну літературу, дидактичні матеріали, форми, методи, засоби навчальної роботи, що мають забезпечувати виконання статутних завдань і здобуття освіти на рівні державних стандартів.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено згідно вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» години фізичної культури у 1-11 класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани закладу реалізують Освітню програму Шкарівського опорного лицею-гімназії, яка схвалена педагогічною радою лицеем від 24 травня 2022 року (протокол № 14) і складені відповідно до таких нормативних документів:

для 1-4-х класів - (таблиця 1)

- Державний стандарт початкової освіти

(*постанова Кабінету міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688)*)

- «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» (Типова освітня програма (О.Я.Савченко) (*накази Міністерства освіти і науки № 268 від 21.03.2018, № 1272 від 08.10.2019 року*))

- «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти» (Типова освітня програма (О.Я.Савченко) (*накази Міністерства освіти і науки №1461 від №27.12.2018 року, № 1273 від 08.10.2019 року*))

для 5-х класів – (таблиця 2.1)

- Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти

(*постанова Кабінету міністрів України від 30.09. 2020 р. № 898*);

- «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (*наказ Міністерства освіти і науки від 19.02.2021 р. № 235*);

для 6-9-х класів – (таблиці 2.2, 2.3)

- Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти

(*постанова Кабінету міністрів України від 23.11. 2011 р. № 1392 зі змінами*);

- «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (*наказ Міністерства освіти і науки від 20.04.2018 р. № 405, таблиця 1*);

для 10-11-х класів – (таблиця 3)

- Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти

(*постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392 зі змінами внесеними постановою Кабінету Міністраів України від 12.02.2020 року № 143*);

- «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (*наказ Міністерства освіти і науки від 20.04.2018 р. № 408, таблиці 1,2,3*); (*в редакції наказу МОН України від 28.11.2019 №1493, зі змінами від 31.03.2020 №464*).

Школа I ступеня (8 класів)

У таблиці 1 містяться інваріантний та варіативний складники навчального плану для учнів 1-4-х класів, які навчатимуться за типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом О.Я.Савченко.

Відповідно до типової освітньої програми «Мовно-літературна» освітня галузь у 1-х класах реалізована предметами «Українська мова. Навчання грамоти», «Іноземна мова» (англійська). На вивчення української мови у 1-х класах відведено 8 годин на тиждень (збільшено на 1 годину за рахунок годин варіативного складника), а на вивчення англійської мови – 2 години на тиждень.

Мовно-літературна освітня галузь у 2-х класах реалізується через окремі предмети «Українська мова» і «Читання», у 3-4-х класах - «Українська мова» і «Літературне читання», по 3,5 годин (плануємо три уроки української мови і три уроки читання, сьомий урок на одному тижні присвячуємо розвитку зв'язного мовлення, а на іншому – роботі з дитячою книжкою).

Освітня галузь «Математична» буде реалізована предметом «Математика» (4 години на тиждень у 1-2-х класах, і 5 годин у 3-4-х). Освітня галузь «Природнича, соціальна, здоров'язбережувальна, громадянська, історична» реалізується через інтегрований курс «Я досліджую світ» у 2-4 класах (3 години на тиждень). Освітня галузь «Технологічна» у 1-4-х класах буде реалізована через предмет «Дизайн і технології» (1 година на тиждень). Освітня галузь «Мистецька» у 1-4-х класах буде реалізована навчальним предметом «Мистецтво» (2 години на тиждень). Освітня галузь «Фізкультурна» буде реалізована предметом «Фізична культура» (2 години на тиждень «Фізична культура» і 1 година - «Хореографія»). «Інформатична» освітня галузь реалізується через викладання у 2-4 класах окремого предмета «Інформатика».

У варіативному складнику навчального плану початкової школи передбачено додаткові години для збільшення часу на вивчення предметів інваріантного складника, а також для проведення індивідуальних консультацій та групових занять:

- збільшено години на вивчення української мови у 1а,1б;
- для індивідуальної роботи з учнями у 2а, 2б, 3а, 3б, 4а, 4б класах – 1 година.

Таблиця 1.1.

**Навчальний план
1-4 класів
Шкарівського опорного ліцею-гімназії на 2022/2023 навчальний рік
(програма О.Я.Савченко)**

Назва освітньої галузі	Назва предмета	Кількість годин на тиждень у класах			
		1 а,б	2 а,б	3 а,б	4 а,б
Інваріантний складник					
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Українська мова	7+1	3,5	3,5	3,5
	Навчання грамоти				
	Читання		3,5		
	Літературне читання			3,5	3,5
	Англійська мова	2	3	3	3
Математична	Математика	4	4	5	5
Природнича, соціальна і здоров'язбережувальна громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1	1
Інформативна	Інформатика	-	1	1	1
Мистецька	Мистецтво	2	2	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	2	2
	Хореографія	1	1	1	1
Усього		20+3	21+3	22+3	22+3
Варіативний складник					
Індивідуальні і групові заняття		-	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	20	23	23
Сумарна кількість годин інваріантного і варіативного складників, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25	26	26

Таблиця 1.2.

**Перелік програм
для учнів закладів загальної середньої освіти I ступеня**

п	Клас	Назва навчальної програми	
1.	1а,1б,2а,2б	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, автор О.Я.Савченко, 1-2 класи	Наказ МОН України від 08.10.2018 № 1272
2.	3а,3б, 4а,4б	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, автор О.Я.Савченко, 3-4 класи	Наказ МОН України від 08.10.2018 № 1273

Школа II ступеня (9 класів)

Навчальні плани II ступеня передбачають реалізацію освітніх галузей освітньої програми через навчальні предмети і курси. Вони охоплюють інваріантний та варіативний складники, у другому передбачені додаткові години на факультативи для допрофільної підготовки (таблиця 2), індивідуальні та групові консультації.

5 клас у 2022/2023 н.р. розпочинає навчання учнів за новим Державним стандартом. Навчальний план 5-х класів передбачає реалізацію освітніх галузей через вивчення навчальних предметів, інтегрованих та міжгалузевих курсів (таблиця 2.1.):

- «Мовно-літературна» галузь: української мови, української літератури, зарубіжної літератури, англійської мови;
- «Математична» галузь: математики;
- «Природнича» галузь: курс «Пізнаю природу»;
- «Соціальна і здоров'язбережувальна» галузь: інтегрований курс «Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут" та курс морального спрямування "Культура добросусідства»;
- «Громадянська та історична» галузь: інтегрований курс «Досліджуємо історія і суспільство»;
- «Інформатична» галузь: курс «Інформатика»;
- «Технологічна» галузь: курс «Технології», міжгалузеві інтегровані курси «STEM», «Робототехніка»;
- «Мистецька» галузь: інтегрований курс «Мистецтво»;
- «Фізична культура»: фізична культура.

У 5а і 5б передбачено по 1 годині для проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

У 6-9 класах Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти складається із семи освітніх галузей (таблиці 2.2., 2.3.), а саме: "Мови і літератури", "Математика", "Природознавство", "Суспільствознавство", "Мистецтво", "Технології", "Здоров'я і фізична культура".

Освітня галузь «Мови і літератури» передбачає вивчення «Української мови і літератури», «Зарубіжної літератури» та «Англійської мови». Освітня галузь "Математика" реалізується через навчальні предмети, відповідно, – "Математика" (6 клас), "Алгебра" та "Геометрія" (7-9 класи). Освітня галузь "Природознавство" реалізується через навчальні предмети, відповідно, – "Природознавство" (5 клас), "Біологія" та "Географія" (6-9 класи), "Фізика" та "Хімія" (7-9 класи). У Освітня галузь "Суспільствознавство" представлена навчальними предметами «Історія України» та «Всесвітня історія» (7-9 класи), "Основи

правознавства" (9 клас), у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України». Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується навчальними предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура". Змістове наповнення предмета «Фізична культура» формується з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Освітня галузь "Технології" реалізується через предмети "Трудове навчання" та "Інформатика". На уроках трудового навчання у 2022/2023 н.р. учні 6-9 класів будуть опановувати проекти (як передбачено оновленою програмою). У 6 класах учні опановують 6 - 10 проектів, у 7-8 класах від 4 до 6 проектів, у 9-му класі - 2 проекти (плюс 2 проекти з технології побутової діяльності та самообслуговування в 6-8 класах та 1 проект у 9 класі).

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується навчальними предметами "Образотворче мистецтво" (6-7 класи), "Музичне мистецтво" (6-7 класи), «Мистецтво» (8-9 класи).

Варіативний складник навчального плану **основної школи** використовується на:

- збільшення годин на вивчення «Української мови» (по 0,5 години у 6-х, 1 година у 8 і 9 класах), «Географії» (по 1 годині у 6- 7-х класах, 0,5 години у 9-х класах), «Хімії» (по 0,5 год. у 7-х класах);

- вивчення факультативів: «Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе» (6-8 класи), «Безпека поведінки з твердими побутовими відходами» (6б клас), «Особиста гідність. Безпека життєдіяльності. Громадянська позиція» (9-і класи), «Фінансово-грамотний споживач» (6а клас). Факультативні курси у 6-х, 7-х, 8-х класах є міжкласними;

- індивідуальні заняття та консультації: з географії 1 год. у 8б класі, англійської мови 1 год у 8а класі, математики і англійської мови по 0,5 год у 9 класі.

Таблиця 2.1.

**Навчальний план
5-х класів Шкарівського опорного ліцею-гімназії
на 2022/2023 навчальний рік**

№	Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
			5а	5б
ІНВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК				
1	Мовно-літературна	Українська мова	4	4
		Укр. література	2	2
		Зарубіжна література	1,5	1,5
		Англійська мова	3,5	3,5
2	Математична	Математика	5	5
3	Природнична	Пізнаємо природу	2	2
4	Соціальна і здоров'язберезувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	1	1
		Культура добросусідства	1	1
5	Громадянська та історична	Інтегрований курс "Досліджуємо історію і суспільство"	1	1
6	Інформатична	Інформатика	1	1
7	Технологічна	STEM	1	1
		Робототехніка	1	1
		Технології	1	1

8	Мистецька	Мистецтво	2	2
9	Фізична культура	Фізична культура	3	3
<i>Разом</i>			27+3	27+3
ВАРІАТИВНИЙ СКЛАДНИК				
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять			1	1
Разом:			1	1
<i>Гранично допустиме навантаження</i>			28	28
Усього:			31	31

Таблиця 2.2

**Перелік модельних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня (5-6 класи НУШ)**

№	предмет	модельна програма	підручник
	українська література	«Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Чумарна М. І., Пастушенко Н. М.)	«Українська література» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І.)
	українська мова	«Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.)	«Українська мова» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Онатій А. В., Ткачук Т. П.)
	зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О. М., Ісаєва О. О.)	«Зарубіжна література» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Мілянська Н. Р.)
	англійська мова	Модельна програма «Іноземна мова. 5-9 класи.» для 5 класів закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.	Prepare Ukrainian Edition (Авт: Джоанна Коста, Мелані Вільямс) 2. Full Blast Plus for Ukraine (Авт: Мітчелл Г. К., Марілені Малкогіанні)
	математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Мерзляк А. Г.)	Математика» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Мерзляк А. Г., Полонський В. Б., Якір М. С.)
	Природознавство	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.)	«Пізнаємо природу» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.)
	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)»	«Здоров'я, безпека та добробут» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти

добробут"	для закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н.І., Василяшко І.П.)	(авт. Гущина Н. І., Василяшко І. П., за редакцією Бойченко Т. Є.)
Культура добросусідства	Модельна навчальна програма «Культура добросусідства. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Араджионі М.А., Козорог О.Г., Лебідь Н.І., Потапова В.І., Унгурян І.К.)	"Культура добросусідства" підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Араджионі М.А., Унгурян І.К., Козорог О.Г., Лебідь Н.К., Потапова В.І.)
Інтегрований курс "Досліджуємо історію і суспільство"	Модельна навчальна програма «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О.)	«Досліджуємо історію і суспільство» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Малієнко Ю. Б., Ремех Т. О.)
інформатика	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я.)).	«Інформатика» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)
технології	Модельна навчальна програма "Технології.5-6 класи" для закладів загальної середньої освіти (авт. Терещук А.І., Абрамова О.В., Гащак В.М., Павич Н.М.)	«Технології» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М., Крімер В. В., Павич Н. М.)
мистецтво	Мистецтво (інтегрований курс). 5–6 класи. (Масол Л. М., Просіна О. В.) Чинна модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Мистецтво» для 5–6 класів авторів Масол Л. М., Просіна О. В.	Частина 1."Мистецтво.5 клас"(авт.Л.Масол)
фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Педан О. С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А. та ін.)	

**Навчальний план
6-х класів Шкарівського опорного ліцею-гімназії
на 2022/2023 навчальний рік**

№	Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
			6а	6б
ІНВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК				
1	Мови і література	Українська мова	3,5+0,5	3,5+0,5
		Укр. література	2	2
		Англійська мова	3	3
		Зарубіжна література	2	2
2	Суспільство-знавство	Історія України	1	1
		Всесвітн історія	1	1
3	Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1
		Образотворче мистецтво	1	1
4	Математика	Математика	4	4
		Біологія	2	2
		Географія	2+1	2+1
6	Технології	Трудове навчання	2	2
		Інформатика	1	1
7	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
		Фізична культура	3	3
Разом:			28+3	28+3
ВАРІАТИВНИЙ СКЛАДНИК				
Факультативи				
Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе			1	1
Безпека поведінки з твердими побутовими відходами				1
Фінансово-грамотний споживач			1	
Разом:			2	2
<i>Гранично допустиме навантаження</i>			31	31
Усього:			33	33

Таблиця 2.4.

**Навчальний план
7-9-х класів
Шкарівського опорного ліцею-гімназії
на 2022/2023 навчальний рік**

№	Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах					
			7а	7б	8а	8б	9а	9б
ІНВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК								
1	Мови і література	Українська мова	2,5	2,5	2+1	2+1	2+1	2+1
		Укр. література	2	2	2	2	2	2
		Англійська мова	3	3	3	3	3	3
		Зарубіжна л-ра	2	2	2	2	2	2
2	Суспільство знавство	Історія України	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5
		Всесвітн історія	1	1	1	1	1	1
		Основи правозн.					1	1
3	Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1				
		Образотворче мист.	1	1				
		Мистецтво			1	1	1	1
4	Математика	Алгебра	2	2	2	2	2	2
		Геометрія	2	2	2	2	2	2
5	Природознавство	Біологія	2	2	2	2	2	2
		Географія	2+1	2+1	2	2	1,5+0,5	1,5+0,5
		Фізика	2	2	2	2	3	3
		Хімія	1,5+0,5	1,5+0,5	2	2	2	2
6	Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	1	1
		Інформатика	1	1	2	2	2	2
7	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1
		Фізична культура	3	3	3	3	3	3
Разом:			29,5+3	29,5 +3	29,5+3	29,5+3	31,5+3	31,5+3
ВАРІАТИВНИЙ СКЛАДНИК								
Факультативи								
Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе			1	1	1	1		
Особиста гідність. Безпека життєдіяльності Громадянська позиція							0,5	0,5
Індивідуальні та групові консультації								
Географія						1		
Математика							0,5	0,5
Англійська мова					1		0,5	0,5
Разом:			1	1	2	2	1,5	1,5
Гранично допустиме навантаження			32	32	33	33	33	33
Усього:			33,5	33,5	34,5	34,5	36	36

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)**

	Назва навчальної програми
1	Українська мова
2	Українська література
3	Біологія
4	Всесвітня історія
5	Географія
6	Зарубіжна література
7	Інформатика для 5-7 класів
8	Історія України
9	Математика
10	Мистецтво
11	Основи здоров'я
12	Природознавство
13	Трудове навчання
14	Фізика
15	Фізична культура
16	Хімія
17	Іноземні мови (англійська мова)

Школа III ступеня (3 класи)

У 10-А, 11 класах (таблиця 3) за бажанням учнів (із врахуванням матеріально-технічної бази та кадрового забезпечення) за профільною програмою вивчатиметься «Українська мова», у 10-Б за профільною програмою «Підприємництво» вивчатимуться «Технології», у 10-11 класах запроваджено експериментальний інтегрований курс «Історія: Україна і світ», природничі науки будуть реалізовані як окремі курси, як вибірково-обов'язкові предмети будуть викладатися технології й інформатика. За рахунок годин варіативної складової збільшено кількість годин (2 години) на вивчення англійської мови у 10-А, 11 класах.

Таблиця 3.1

Навчальний план
10-х, 11 класів
Шкарівського опорного ліцею-гімназії
на 2022/2023 навчальний рік

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	10 а Українська філологія	10б Технологічний	11 клас Українська філологія
Базові предмети			
Українська мова	2+2	2	2+2
Українська література	2	2	2
Зарубіжна література	1	1	1
Англійська мова	2+2	2	2+2
Історія: Україна і світ (експериментальний інтегрований курс)	3	3	3
Громадянська освіта	2	2	
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3+1	3+1
Біологія і екологія	2	2	2
Географія	1,5	1,5	1
Фізика і астрономія	3	3	4
Хімія	1,5	1,5	2
Фізична культура	3	3	3
Захист України	1,5	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети			
Інформатика	1,5	1,5	1,5
Технології	1,5	1,5+3,5	1,5
	31,5+3	32+3	31,5+3
Факультативи			
Польська мова	1	1	
Індивідуальні та групові консультації	Біологія	0,5	0,5
	Математика	0,5	1
	Географія		1
	Хімія	0,5	
	Англійська мова	0,5	0,5
	0,5		1
Усього	3,5	3	3,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33	33
Усього фінансується	38	38	38

Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня,
 затверджених наказами МОН від 23.10.2017 № 1407, від 24.11.2017 № 1539, від
 04.11.2020 р. № 1377 (Захист України)

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Профільний рівень, рівень стандарту
2.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
3.	Географія	Рівень стандарту
4.	Громадянська освіта	Рівень стандарту
5.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
6.	Захист України	Рівень стандарту
7.	Інформатика	Рівень стандарту
8.	Історія: Україна і світ	Рівень стандарту
9.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
10.	Мистецтво	Рівень стандарту
11.	Технології	Рівень стандарту, профільний рівень
12.	Українська література	Рівень стандарту
13.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Ляшенка О.І.)	Рівень стандарту
14.	Фізична культура	Рівень стандарту
15.	Хімія	Рівень стандарту
16.	Іноземні мови	Рівень стандарту

Перелік програм для реалізації варіативного складника формується в навчальних планах з урахуванням змін у Переліках навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в початковій, основній і старшій школі загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою.

Години варіативної складової 10-11 класів використані для факультативних курсів, індивідуальних консультацій з біології, географії, історії і хімії, математики і англійської мови.

Базові предмети навчального плану, що не мають цілої кількості, будуть викладатися по семестрах шляхом чергування, а саме:

№	Клас	Предмет	Кількість годин	
			I семестр	II семестр
1	7а, 7б	Українська мова	2	3
3	8а, 8б	Історія України	2	1
4	9а, 9б	Історія України	1	2
5	10а, 10б	Географія	2	1
6	10а, 10б	Хімія	1	2
7	10	Захист України	1	2
8	10а	Технології	2	1
9	10а, 10б	Інформатика	1	2
10	11	Захист України	2	1
11	11	Технології	1	2
12	11	Інформатика	2	1

Факультативні курси будуть викладатись протягом року, індивідуальні і групові консультації також триватимуть протягом року (1 год – щотижнево, 0,5 год – через тиждень).

Гранична наповнюваність класів та поділ на групи при вивченні англійської мови, трудового навчання, технологій, інформатики здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) комплектуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп продовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 р. за № 229/6517 (зі змінами)»:

- у 5а, 5б класах поділ на групи при вивченні англійської мови;
- у 2а, 2б, 3а, 3б, 4а, 4б, 5а, 5б, 6а, 6б, 7а, 7б, 8а, 8б, 9а, 9б, 10а, 10б, 11 класах поділ на групи при вивченні інформатики;
- у 5а і 5б, 6а, 6б, 9а, 9б класах поділ на групи для вивчення трудового навчання окремо хлопцями та дівчатами;
- у 6а і 6б, 7а і 7б поділ на групи для вивчення трудового навчання окремо хлопцями та дівчатами (формування груп з паралельних класів);
- у 10а, 10б, 11 класах поділ на групи для вивчення предмету «Захист України» окремо юнаками та дівчатами.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюється відповідно до Закону України „Про повну загальну середню освіту”. Мінімальна наповнюваність груп для факультативних занять у ліцеї – чотири учні.

Для учня з особливими освітніми потребами організовано індивідуальну форму навчання (педагогічний патронаж, екстернат). Керуючись Положенням про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314 (із змінами, наказ МОН України від 10.07.2019 №955), встановлено 10 годин годин для індивідуальної форми навчання у 4а класі (педагогічний патронаж).

У 2б, 3б, 4б, 5а, 6а класах для 5 учнів (за заявами батьків та рекомендаціями Білоцерківського ІРЦ №2) організоване інклюзивне навчання відповідно до діючого законодавства.

Розклад уроків складається відповідно до навчального плану з дотриманням педагогічних та санітарно-гігієнічних вимог, затверджується директором ліцею і погоджується санітарно-епідеміологічною службою, Управлінням освіти і науки, радою закладу.

Зміст, обсяг і характер домашніх завдань визначаються вчителем відповідно до педагогічних і санітарно-гігієнічних вимог з урахуванням індивідуальних особливостей учнів.

ІХ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ УМОВ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 19) держава створює умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними освіти на всіх рівнях освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

Інклюзивне навчання у закладі здійснюється відповідно до положень законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти», інших нормативно-правових актів.

У 2022/2023 навчальному році інклюзивні класи утворюються на підставі заяви батьків дитини з особливими освітніми потребами, до якої обов'язково додається висновок інклюзивно-ресурсного центру та, за потреби, інші документи, визначені Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти (наказ МОН України від 16.04.2018 № 367, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 р. за № 564/32016).

Освітня діяльність ЗЗСО спрямована на створення необхідних умов якісного інклюзивного навчання, як-от:

- визначення особливих освітніх потреб дитини;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- створення інклюзивного освітнього середовища;
- надання освітніх, психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг;
- забезпечення учнів спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку;
- здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини протягом усього періоду навчання із обов'язковим залученням батьків до освітнього процесу.

Безпосередня організація інклюзивного навчання в **закладі здійснюється командою психолого-педагогічного** супроводу дитини з особливими освітніми потребами закладу освіти відповідно до Примірного положення про команду психолого- педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти, затвердженого наказом МОН України від 08.06.2018 №609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти».

Відповідно до висновку Білоцерківського районного інклюзивно-ресурсного центру (далі – РІРЦ), індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю (за наявності), результатів психолого-педагогічного вивчення дитини команда супроводу впродовж 2-х тижнів з початку освітнього процесу складає індивідуальну програму розвитку дитини з особливими освітніми потребами (далі – ППР), яка погоджується батьками та затверджується керівником закладу освіти.

Команда супроводу визначає способи адаптації (у разі необхідності – модифікації) освітнього середовища, навчальних матеріалів відповідно до потенційних можливостей і з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини. У разі потреби розробляє індивідуальний навчальний план.

З метою коригування та визначення прогресу розвитку дитини команда супроводу

переглядає ІІР двічі на рік (у разі потреби – частіше). Діяльність дитини оцінюється не лише з позиції набутих знань, а, насамперед – з позиції прогресу розвитку.

Надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг здійснюється шляхом проведення індивідуальних і групових занять, які надаються як штатними працівниками закладу, так і залученими фахівцями, зокрема: працівниками РІРЦ, спеціальних шкіл, навчально-реабілітаційних центрів, логопедичних пунктів та інших закладів на підставі цивільно-правових договорів. Оплата праці залучених на підставі цивільно-правових договорів фахівців (зокрема й залучених штатних працівників) здійснюється за рахунок коштів державної субвенції, відповідно до пункту 6 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 року № 88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» (із змінами).

Корекційно-розвивальні програми для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами використовуються педагогічними працівниками відповідно до нозології та індивідуальних потреб дитини.

Освітню програму для дітей з особливими освітніми потребами розроблено на основі типових освітніх програм, затверджених Міністерством освіти і науки України.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАННЯ

Для дітей з особливими освітніми потребами організовано індивідуальну форму навчання педагогічний патронаж). Керуючись Положенням про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), встановлено таку кількість годин для індивідуальної форми навчання (педагогічний патронаж): 4а – 10 годин на тиждень.

VII. Умови реалізації освітньої програми школи

У Шкарівському опорному ліцеї-гімназії ліцензований обсяг становить: I ступінь – 240 учнів, II ступінь – 300 учнів, III ступінь – 180 учнів (всього 720). Станом на 1 липня 2022 року – 533 учні. Середня наповнюваність класів становить близько 27 учнів.

Підвезення до опорного закладу учнів з території села Шкарівка та міста Біла Церква здійснюється двома шкільними автобусами.

Освітній процес організовано у приміщенні Шкарівського порного ліцею-гімназії. Загальна площа приміщення – 3380 м². Кількість навчальних кабінетів (які мають паспорти): *кабінети української мови і літератури – 2, математики -1, фізики – 1, хімії – 1, біології та основ здоров'я – 1, обслуговуючої праці - 1, англійської мови - 1, історії та правознавства – 1, географії – 1, інформатики – 2, початкового навчання – 8, також функціонує STEM лабораторія, комбінована майстерня, спортивний зал, зал для занять хореографією.*

Всі кабінети відремонтовані, укомплектовані сучасними меблями, оснащені телевізорами і комп'ютерами або ноутбуками, інтерактивними комплексами (інтерактивний проектор, дошка, ноутбук). Початкові класи обладнані м'якими меблями для проведення ранкових зустрічей, спілкування і відпочинку учнів.

Всі комп'ютери, ноутбуки (88 шт.) у закладі (2015, 2017, 2021 років випуску) підключені до мережі Інтернет (швидкість – 1 Мбіт). Наявна мережа Wi-Fi з безкоштовним (безпечним – інтернет-фільтри) доступом для всіх учасників освітнього процесу.

До послуг учнів і вчителів – відремонтований актовий зал на 114 місць (є великий екран і проектор), сучасний шкільний бібліотечно-інформаційний центр, який має книгосховище, просторі читальний та лекційний зали, оснащені телевізором, інтерактивним комплексом, що дає можливість урізноманітнити форми проведення занять гуртків та навчальних занять. Загальна площа ШБЦ становить 179 м², систематично відбувається комплектування медіатеки та бібліотечного фонду, який нараховує більше 13 тисяч екземплярів.

Освітній процес забезпечує високопрофесійний педагогічний колектив у складі 44 працівників (у тому числі практичний психолог, соціальний педагог, логопед, педагог-організатор, бібліотекар) із них:

учителів-методистів – 3 (8,6 %);

старших учителів – 8 (23%);

учителів вищої категорії – 17 (49 %);

учителів першої категорії – 6 (17 %);

учителів другої категорії – 8 (23 %);

учителів категорії спеціаліст – 5 (14 %);

учителів, які мають базову вищу освіту («бакалавр») – 3.

учителів, нагороджених знаком «Відмінник освіти України» – 1.

**ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК
ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ**

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підбрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину– це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах

		закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант одноквилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті « _____ »?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної

	реченням	теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні

		записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб

		<p>допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»</p> <p>повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся</p>
44	3-2-1	<p>Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом:</p> <p>три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося;</p> <p>три ключові слова, дві відмінності між _, один вплив на _;</p> <p>три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня;</p> <p>три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати;</p> <p>три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)</p>
45	Трихвилинна пауза	<p>Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень.</p> <p>Я змінив(ла) ставлення до....</p> <p>Я більше дізнався(лася) про...</p> <p>Мене здивувало...</p> <p>Я почувався(лася)...</p>
46	Є питання, в кого є відповідь?	<p>Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну</p>

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні Категорії критеріїв	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації
<i>Комунікація, зокрема використання інформаційно-комунікаційних технологій</i>	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)

<p><i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом</i></p>	<p>Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення</p>	<p>Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення</p>
<p><i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i></p>	<p>Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель</p>	<p>Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання</p>	<p>Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання</p>

ОРІЄНТОВНІ ВИМОГИ ДО КРИТЕРІЇВ І ШКАЛ ОЦІНЮВАННЯ¹

Інструмент для оцінювання якості критеріїв і шкал оцінювання

Критерій	1 Незадовільно	2 Задовільно	3 Добре	4 Відмінно
Чіткість і зрозумілість критеріїв	Критерії є незрозумілими, не стосуються змісту навчальної програми або за змістом істотно перебивають один одного	Критерії можна зрозуміти, але вони недостатньо чітко розмежовуються між собою або не повністю відповідають змісту навчальної програми та/або виду навчальної діяльності	Критерії загалом є зрозумілими, чітко розмежовуються між собою й загалом відповідають змісту навчальної програми та виду навчальної діяльності	Кожен критерій є виразним і чітко окресленим, повністю відповідає змісту навчальної програми й виду навчальної діяльності
Чіткість розмежування між рівнями досягнень	Неможливо або майже неможливо розрізнити рівні досягнень між собою	Рівні досягнень можна розрізнити між собою, але розмежування недостатньо чітке	Розмежування між рівнями досягнень є очевидним	Кожен рівень досягнень є чітко окресленим і кожен наступний рівень відрізняється від попереднього за чіткими й логічними ознаками
Надійність шкали оцінювання	Перехресне оцінювання часто призводить до істотних відмінностей у результатах	Перехресне оцінювання іноді призводить до відмінних результатів	Є загальна узгодженість між результатами при перехресному оцінюванні (різниця менше 5-10% або ½ рівня)	Результати перехресного оцінювання є послідовно однаковими
Обізнаність учнів про критерії та	Учні не знають про критерії та шкалу оцінювання	Учні знають про критерії та шкалу оцінювання і мають певне	Критерії та шкала оцінювання відкрито використовуються для	Критерії та шкала оцінювання є предметом обговорення й постійного

¹ Ці вимоги не є обов'язковими, але за необхідності можуть бути використані педагогічними працівниками закладу освіти як орієнтири для розроблення критеріїв та шкал оцінювання рівня досягнення учнями результатів навчання або для оцінювання вже розроблених ними критеріїв та шкал як елемент внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

шкалу оцінювання		уявлення про очікувані результати їх навчальної діяльності	презентації завдання й супроводу учнів	супроводу учнів у процесі навчальної діяльності
Підтримка розвитку метакогнітивних навичок учнів	Учні не знають про критерії та шкалу оцінювання і не можуть використовувати її для регулювання власної навчальної діяльності	Учнів повідомлено про критерії та шкалу оцінювання, але під час навчальної діяльності критерії та шкала не перебувають у фокусі уваги	Учні знають про критерії та шкалу оцінювання як про інструмент, що допомагає зрозуміти, чого вони навчаються, що їм вдається добре, а над чим треба попрацювати	Критерії та шкала оцінювання постійно перебувають у фокусі уваги і використовуються як інструмент, що допомагає учням зрозуміти, чого вони навчаються, що їм вдається добре, а над чим треба попрацювати
Участь учнів у розробленні та застосуванні критеріїв і шкали оцінювання	Учні не беруть участі ні в розробленні, ні в застосуванні критеріїв і шкали оцінювання в процесі навчання	Учням пропонують готові критерії та шкалу оцінювання для можливого самооцінювання в процесі навчання	Учні обговорюють і надають пропозиції до проєкту критеріїв і шкали, є відповідальними за їхнє застосування для самооцінювання та/або взаємооцінювання в процесі навчання	Учителі й учні разом відповідають за розроблення критеріїв і шкали оцінювання; учні постійно застосовують їх для самооцінювання й взаємооцінювання в процесі навчання

Шкала оцінювання критеріїв:

0 – 5.0 = потребують доопрацювання 5.5 – 7.5 = застосовні 8.0 - 10 = добре 10.5 – 12.0 = відмінно

Кожний показник рівня 1 = 0.5 балів, рівня 2 = 1.0 бал, рівня 3 = 1.5 бали, рівня 4 = 2.0 бали.

За кожним критерієм кількість балів визначається лише за одним рівнем.